
Paaseditie Nieuwsbrief-*Plus* Remonstranten Den Haag e.o. 21 maart - 4 april 2024

Agenda

Donderdag 21 maart, 14.00 uur, Bijbelcursus o.l.v. ds. Reinhold Philipp

Zaterdag 23 maart, 10.00 , Bezinningsdag o.l.v. Sylvia Saakes

Zondag 24 maart, 10.30 uur, Kerkdienst met voorganger ds. Jan van Aller, Palmpasen

Donderdag 28 maart, 19.30 uur, Kerkdienst met voorganger ds. Reinhold Philipp,
Witte Donderdag met avondmaal

Vrijdag 29 maart, 19.30 uur, Kerkdienst met voorganger ds. Reinhold Philipp, Goede Vrijdag

Zondag 31 maart, 10.30 uur, Kerkdienst met voorganger ds. Antje van der Hoek, Pasen

(En, alvast voor de volgende periode:

vrijdag 5 april, 13,30 uur, Bezoek aan Kunstmuseum, Den Haag)

Van de Redactie

Door: Peter Kelderman

Hierbij ontvangt u de paaseditie van de Nieuwsbrief-Plus; we hopen dat u deze met evenveel plezier leest als dat wij hem hebben gemaakt.

Betty Renssen bericht ons, in 'Uit de kerkenraad' over de mooie poëziedienst met ds. Reinhold Philipp en Ingrid de Bonth. Ook maakt Betty ons attent op de nacht voor Pasen; vanwege de zomertijd moet de klok dan weer 1 uur vooruit worden gezet.

In deze tijd voor Pasen zijn er verscheidene kerkdiensten: Palmzondag, Witte Donderdag (met avondmaal), Goede Vrijdag en 1e paasdag. Van ds. Antje van der Hoek plaatsen we een zeer toepasselijke Overdenking over 'opstanding'.

Na de rubrieken 'Collectiedoel' ('Stichting Weekje Weg') en 'Pastoraal team' volgen de diverse activiteiten in en rond onze kerk: Bijbelcursus o.l.v. ds. Reinhold Philipp, Bezinningsdag o.l.v. Sylvia Saakes en Museumbezoek begeleid door Jacques Zwaan. Ook zijn er aankondigingen voor activiteiten in een iets latere periode: Wijkcommissie Voorburg-Leidschendam en onze jaarlijkse Bustocht in mei.

Van Hans Willems ontvingen we twee bijdragen: 'Wie is wie', gewijd aan Jaap Mac Lean, en '50/75/100 jaar geleden'. Coos van Beuningen bespreekt, in de rubriek 'Groene Kerk, groen geloven', het 'Kathedraaldenken' voor de toekomstige generaties.

In deze Nieuwsbrief-Plus twee 'paasbijdragen' van mijzelf: over het lijden van Jezus, uitgedrukt in 'passiemuziek' (Bach, Pärt), en over het vieren van de paastijd in de Scandinavische landen. Ook verzamelde ik weer diverse activiteiten vanuit het 'Landelijk Bureau Remonstranten'.

Van Ingrid de Bonth nemen we graag haar gedicht 'Nog even wachten' op. Jacques Zwaan bespreekt twee nieuwe boeken voor de bibliotheek, over de toekomst van de steeds meer krimpende kerken; ook plaatst hij een oproep over een nog niet geretourneerd boek. De Nieuwsbrief-Plus wordt besloten met de rubrieken 'Personalia' en 'Kanselbloemen en kaarten'.

De volgende twee edities zullen reguliere Nieuwsbrieven zijn. Voor de **pinkstereeditie** van de Nieuwsbrief-Plus (2 mei), ontvangen we uw bijdragen graag voor **27 april** a.s.

Op 23 mei verschijnt dan weer een reguliere Nieuwsbrief, terwijl de edities van zowel 6 juni als 27 juni (zomernummer) een Nieuwsbrief-Plus zullen zijn.

Uit de kerkenraad

Door: **Betty Renssen**

Zondag 10 maart heeft een goed gevulde kerk genoten van de poëziedienst van Ingrid de Bonth. Enkele mensen die bang waren na afloop niet thuis te komen vanwege de CPC-loop, hebben online gekeken, ontzettend fijn dat die mogelijkheid er nog steeds is.

Komende zondag verheug ik me op de kinderen die hun Palmpasenstokken in de kerk laten bewonderen.

En wilt u er s.v.p. op letten dat de zomertijd ingaat in de nacht vóór Pasen (dus 1 uur minder slaap), van groot belang voor het Paasontbijt, maar ook voor de reguliere kerkgangers.

En zoals u in de oproep van Miriam zult lezen, willen we de stukken voor de Algemene Vergadering dit jaar zoveel mogelijk per email versturen.

Ik wens u Gezegende Paasdagen toe.

Bericht van de administratie

De kerkenraad heeft in de laatste vergadering besloten dat de stukken voor de algemene vergadering die op 2 juni plaats zal vinden, niet per post verstuurd gaan worden maar per mail. Dit om portokosten en het milieu te (be)sparen.

Wilt u a.u.b. uw **e-mailadres doorgegeven** aan de administratie als deze nog niet bekend is bij ons. Dat kan via mail: remondenhaag@hetnet.nl of telefoon: 0703250779.

Indien gewenst kunt u bij de administratie de uitgeprinte stukken ophalen.

Wel graag een berichtje als u de stukken wilt ophalen zodat er niet te veel wordt uitgeprint.

Op deze manier doen we als Groene kerk ons best om het milieu te ontlasten.

Hartelijk dank voor de medewerking.
Miriam van Dam

Kerkdiensten

De kerkdiensten zijn live te volgen, of later terug te kijken via [Kerk TV](#).

Zondag 24 maart, 10.30 uur Palmpasen

Voorganger: ds. Jan van Aller

Organist: Hans Jacobi

Deze dienst is er ook kinderdienst waarin de kinderen Palmpasestokken zullen maken.

Even voorstellen: Jan van Aller, geestelijk verzorger politie Amsterdam

Geboren en opgegroeid in Waalre als protestant in een overwegend katholieke omgeving: de oecumenische inslag zat er al vroeg in – en is nooit verdwenen.

In Leiden studeerde ik theologie, met de nadruk op de exegese van het Nieuwe Testament en in bredere zin, de omgang met taal: zowel de taal van de bronnen, als de taal (levensverhalen) van mensen. Ook die fascinatie is net zo sterk als toen.

[Meer lezen](#)

Witte donderdag, 19.30 uur

Voorganger: ds. Reinhold Philipp

Organist Hans Jacobi

In deze dienst staat niet het Woord centraal (geen preek of overdenking), maar de herinnering aan Jezus' laatste maaltijd met zijn vrienden en daarmee ook de herinnering aan de uittocht van de Israëlieten uit de onderdrukking en verknechting (in Egypte). We (breken en) delen in herinnering aan Jezus, brood en wijn met elkaar en vieren zijn aanwezigheid in ons midden.

[Meer lezen](#)

Goede vrijdag, 19.30 uur, Lijdenswegmeditatie

Voorganger: ds. Reinhold Philipp

In de dienst van Goede Vrijdag 'lopen' we aan de hand van Bijbelteksten en afbeeldingen met Jezus mee op zijn lijdensweg naar Golgotha.

De kruisweg is een weg. Van oorsprong is een kruiswegmeditatie een dynamisch gebeuren.

[Meer lezen](#)

Zondag 31 maart, 10.30 uur

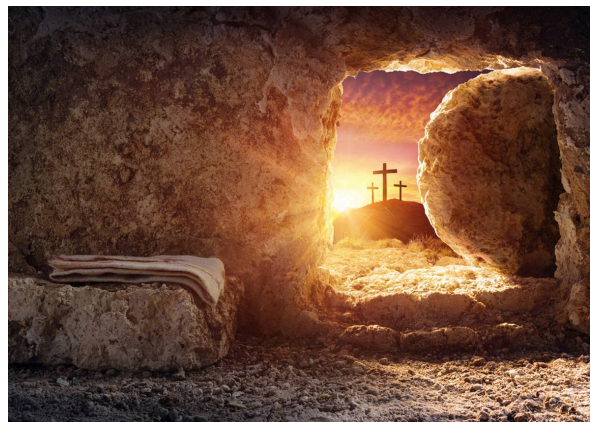
Pasen

Voorganger: ds. Antje van der Hoek

Organist: Hans Jacobi

Deze dienst is er ook kinderdienst.

[Meer lezen](#)

Ons pastoraal team staat voor u klaar

U kunt hen bereiken op:

Ds. Antje van der Hoek

Telefoon: 0252-211204

E-mail: hoekpred.remodennaag@gmail.com

Ds. Reinhold Philipp

Telefoon: 070-3878732

E-mail: reinholdphilipp@freedom.nl

Collecte eerste kwartaal

Door: de diaconale commissie

In het eerste kwartaal van het nieuwe jaar collecteren wij voor de [Stichting Weekje Weg](#). Deze stichting biedt al ruim 40 jaar vakanties aan gezinnen met kinderen t/m 12 jaar, die rond moeten komen van een minimum inkomen. Het doel van deze vakanties is om hen uit de sleur van hun situatie te halen en hun sociaal isolement te doorbreken. De kinderen van deze gezinnen zien elk jaar hun vriendjes op vakantie gaan, terwijl zij zelf thuisblijven. Zes weken lang thuis, want er is ook geen geld voor het zwembad of andere uitstapjes. En als ze terugkomen op school, dan zijn zij diegenen zonder leuk vakantieverhaal.

Helaas komt deze situatie in steeds meer gezinnen voor; de verborgen armoede in Nederland neemt toe. De Stichting Weekje weg verzorgt ook voor Vluchtelingenwerk Nederland vakanties voor eenoudergezinnen. Het is belangrijk dat iedereen mee kan doen in de maatschappij, en het bevordert de integratie. De visie van deze stichting is: Vakantie voor iedereen!

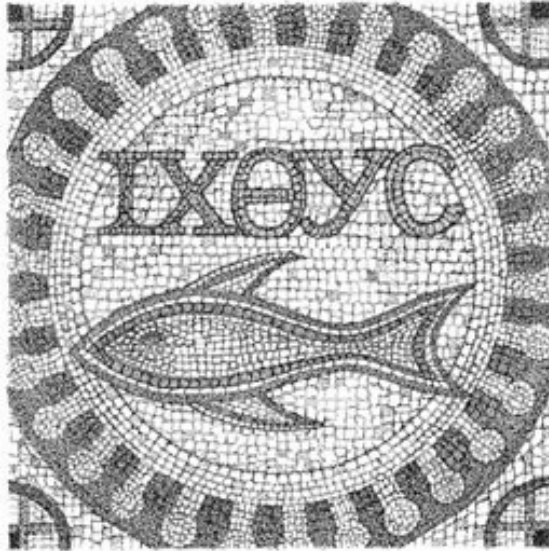
Weekje Weg bevordert op deze manier de sociale en maatschappelijke deelname van hun gasten. Door er even helemaal uit te zijn, heeft de mens weer nieuwe energie om actief deel te nemen aan de maatschappij. De positieve ervaring van een leuke vakantie heeft een bijzondere impact op het dagelijkse leven van heel veel gezinnen.

Wij hopen dan ook dat u dit mooie doel van harte zult willen steunen.

Voor de betaling van de collecte kunt u ook de QR code gebruiken.

U kunt uw donatie overmaken naar rekening:
NL 93 INGB 0000 0063 97 van de kerk onder
vermelding van: Weekje weg.

Vroegchristelijk symbool van de vis

Pasen 2024: Zien met de ogen van je hart

Door: ds. Antje van der Hoek

Ieder evangelie kent zo z'n eigen accenten als het om opstandingsverhalen gaat. Zo is er bij Johannes een bijzondere rol weggelegd voor de zogeheten 'geliefde discipel'. Van hem wordt verteld dat hij, bij het zien van Jezus' graf, 'zag en geloofde' (Joh. 20:8). Het wekt de nieuwsgierigheid: wie is deze snelle ziener, deze leerling van wie Jezus bijzonder veel hield? Mysterieus in z'n anonimiteit, terwijl hij tegelijkertijd zo'n grote rol speelt? Hoe komt hij aan z'n vlotte begrip en is uitgerekend hij diegene die direct in Jezus' opstanding gelooft? In het Johannesevangelie komen we hem voor het eerst tegen bij Jezus' laatste Maaltijd. Dan ligt hij, op de toen gebruikelijke manier, aan tafel aan direct naast Jezus. "Hij lag aan de 'boezem van Jezus'" vertaalt de oudere NBG-vertaling dichterlijk. Het is een vorm van intimiteit, die kenmerkend is voor de vertrouwenspositie die deze geliefde discipel moet hebben ingenomen en van zijn rol als insider. Terwijl de geliefde discipel uitblinkt in snelheid, schittert die andere prominente leerling, Petrus, in traagheid. In hun wonderlijke wedloop naar het graf komt hij dan ook als 'winnaar' uit de bus. Ik kan mij niet anders voorstellen dan dat hij dit snelle inzicht te danken had aan zijn bijzondere band met Jezus. Met andere woorden: de geliefde discipel keek met de ogen van zijn hart. Het was de macht van de liefde die hem de ogen opende. Lichamelijk gesproken was Jezus gestorven, maar alles waarvoor hij had geleefd was nog springlevend: Jezus' boezemvriend moet dit in een oogwenk hebben begrepen.

Maar zijn onze ervaringen met wie wij persoonlijk aan de dood verloren niet geheel anders? Wanneer we iemand die ons zeer lief was, moeten wegbrengen naar een begraafplaats of crematorium? Beland je als rouwende dan niet eerder in 'een land waarin je de weg niet kent', om met de titel van een boekje van Carel ter Linden te spreken? Een 'land' waarin je worstelt met diverse emoties, van pijn, verdriet, wanhoop en angst? Waarin je ronddooft en, op zoek naar houvast, eerst allerlei rouwfasen moet doorlopen voordat je weer enigszins in evenwicht bent?

Hoe dit rouwproces bij de geliefde discipel verliep: wie zal het zeggen? Tóch stel ik mij voor dat zijn uitzonderlijke vertrouwensband met Jezus hierin een rol speelde en dat het hem daardoor al snel gegeven was door de leegte heen te zien. Om 'te zien' dat Jezus' liefde iets onverwoestbaars had. Dat, zoals het in het Johannesevangelie keer op keer, in mystieke bewoordingen, wordt gezegd 'Jezus in de Vader was en de Vader in hem'. Dat zijn liefde sterker was dan de dood, een blijvende Bron om uit te putten. Dat zijn dood daarmee, paradoxaal genoeg, nieuw leven bracht.

Zo nodigt dit opstandingsverhaal ons uit om mee te kijken door de ogen van die geliefde discipel. Om met de ogen van ons hart te kijken. Om de blijvende inspiratie te zien van hem die een smadelijke dood stierf aan een kruis, maar door de eeuwen heen mensen op de been heeft gebracht om iets van zijn bijzondere nalatenschap gestalte te geven. Zoals verwoord in onderstaand gedicht van Ida Gerhardt. Over Jezus, die in de symbolische geheimtaal van de eerste christenen, werd voorgesteld als 'vis'. Toen het geloof nog niet openlijk mocht worden beleden, was de vis (Grieks: Ichthus) immers het monogram van 'Jezus Christus, Zoon van God, Redder'. Een soort mini-geloofsbelijdenis dus. De vis (Jezus) uit het gedicht, die 'door de vloed werd bedolven', staat op in mensen, staat op in ons.

De vis, getrokken door mijn hand
en èven vrij nog van de golven
zal straks gewist zijn van het strand
en door de grote vloed bedolven,
maar, in het water dat hem nam,
zweemt levende het Monogram
Geheime trek van tij en maan
Hij zal op alle kusten.

Donderdag 21 maart,

14.00 uur

**Bijbelcursus o.l.v.
ds. Reinhold Philipp**

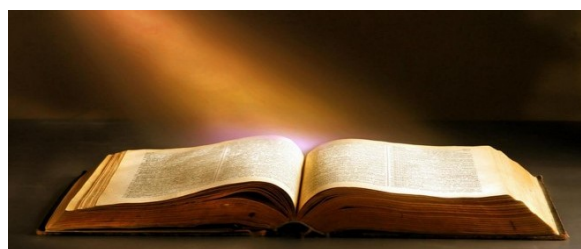
De troost van Prediker

"Lucht en leegte", zegt Prediker, "lucht en leegte, alles is leegte. Welk voordeel heeft de mens van alles wat hij heeft verworven, van al zijn moeizaam gezwoeg onder de zon?"

Met deze woorden zet Prediker de toon van zijn kritische beschouwingen. Hij ervaart leegte in zijn leven en in de wereld om hem heen.

Deelname vrij

[Meer lezen](#)

Zaterdag 23 maart,

10.00-16.00 uur

Bezinningsdag o.l.v. Sylvia Saakes

Het goddelijke(?) tussen ons Het goddelijke... Dat wat je optilt, dat groter is dan jezelf? Het ervaren van rust, gedragen worden, liefde, kracht, troost of misschien ervaar jij het op heel andere wijze? Kun je het goddelijke sowieso in jezelf opmerken? En als dat mogelijk is, hoe dan?

Deelname € 20,-

Opgave gewenst, via tel. 070 3250779 of: remondenhaag@hetnet.nl (maximaal 10 deelnemers).

[Meer lezen](#)

Foto 'Gods Window' Zuid Afrika, Miriam van Dam

Vrijdag 5 april, 13.30 uur.

Museumbezoek Kunstmuseum Den Haag

Door: Jacques Zwaan

Het volgende museumbezoek is naar het Kunstmuseum in Den Haag. Hier is het Universum Max Beckmann genaamd te zien. Scherpe hoeken, vervreemdende perspectieven, beklemmende kaders. De schilder Max Beckmann hanteert allerlei technieken om de ruimte in zijn schilderijen naar zijn hand te zetten.

U hoeft zich niet aan te melden, maar dat mag wel (J.Zwaan25@kpnplanet.nl).

We kunnen elkaar om 13.30 uur treffen in de Tuinzaal/annex restaurant van het museum. Wie wil kan eerst nog iets drinken. Om 14.00 uur gaan we dan de expositie bekijken. Daarna kunnen we over de kunst napraten.

We hopen graag dat u mee zult gaan.

[Meer lezen](#)

Vooraankondiging: wijkcommissie Voorburg - Leidschendam, Hoeksteen, Dinsdag 23 april, 14.30 uur

Door: Annelies van Kampen

De wijkcommissie Voorburg-Leidschendam wil u graag uitnodigen voor een wijkbijeenkomst. Het thema zal zijn: Zo vrij als een vogel.

Remonstranten hebben vrijheid, naast verdraagzaamheid, in hun beginselverklaring opgenomen. Toch blijft 'vrijheid' een ingewikkeld woord. Wat bedoelen we er nu precies mee? Ruim tien jaar geleden schreef de Vlaams-Poolse filosofe Alicia Gescinscka met 'De verovering van de vrijheid' (Lemniscaat, Rotterdam 2011) een mooi boek over deze vraag. Naast de negatieve vrijheid van externe beperkingen onderscheidt ze de positieve vrijheid, die gekoppeld wordt aan het streven naar het goede, aan morele waarheid en liefde.

In onze wijkbijeenkomst zullen we die 'vrijheid' samen verkennen. Ds. Antje van der Hoek houdt, mede naar aanleiding van het boek van Gescinscka, een inleiding. Nadien gaan we, aan de hand van enkele tekstfragmenten en ieders ervaring, met elkaar in gesprek over de inspiratie die wij daaraan kunnen ontleenen.

Voor meer informatie, zie een volgende Nieuwsbrief.

Bustocht op dinsdag 21 mei

Door: Ninon Vercoutre namens de
Diaconale Commissie

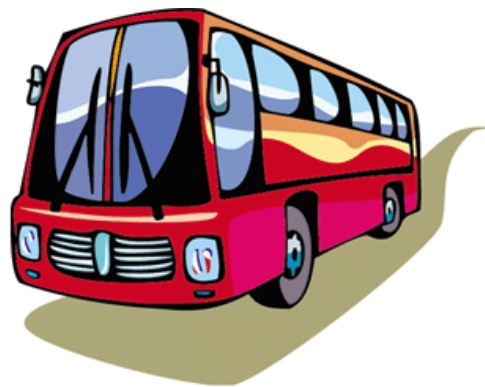
Met deze eerste aankondiging wil de Diaconale Commissie u wijzen op onze jaarlijkse bustocht op dinsdag 21 mei a.s.

Het belooft een afwisselende en interessante dag te worden. Ditmaal is de eerste bestemming Delfshaven, waar wij een bezoek zullen brengen aan de Pelgrimvaderskerk. Na dit bezoek vertrekt de bus naar de Maeslantkering bij Hoek van Holland, waar wij rond 13.00 uur zullen aanvangen met een lunch. Na de lunch krijgen wij hier een uitgebreide rondleiding over het doel van de Maeslantkering in de Nieuwe Waterweg.

De middag wordt afgesloten met een kopje thee of koffie.

Enkele praktische bijzonderheden:

- Er hoeft niet veel gelopen te worden en rollators zijn geen bezwaar.
- De bustocht is voor iedereen geschikt, jong of oud, en goed of slecht ter been.

- Wij verzamelen om 9.45 uur bij de kerk, want onze bus vertrekt klokslag 10.00 uur. Rond de klok van 17.30 uur zullen wij weer terug zijn bij de kerk.
- Opgave voor deelname uiterlijk **zondag 12 mei a.s.** bij de administratie van de kerk, of via de intekenlijst in de hal van de kerk. Graag eventuele dieetwensen voor de lunch op de intekenlijst vermelden.

De bijdrage voor deze bustocht bedraagt **€ 25,- per persoon**, tevoren over te maken naar rekening NL93INGB 0000 0063 97 van de Remonstrantse Gemeente te Den Haag, onder vermelding **Bustocht 2024**.

Wij hopen met u op een gezellige en interessante bustocht!

Wie is Wie

In een serie korte interviews stellen we leden van de Remonstrantse Gemeente aan u voor.

Jaap Mac Lean: bewust gekozen voor klein kerkgenootschap

Door: Hans Willems

Zijn naam mag dan Schotse roots verraden, Spanje is het land waarmee Jaap Mac Lean (68) na Nederland de meeste binding heeft. Zijn in 2011 overleden vrouw kwam er vandaan en Jaap keert nog geregeld terug naar de woning in Madrid die ze samen als pied-à-terre hadden aangehouden. "Ik kom er graag en spreek ook de taal."

En die Schotse naam? "Die dank ik aan een huurling die ergens in de achttiende eeuw in Nederland was om te vechten en toen met een Nederlandse vrouw is getrouwd. Voor zaken ben ik wel eens in Schotland geweest, maar verder heb ik niets met dat land."

Jaap is in Rotterdam geboren en in Rijswijk getogen. Hij studeerde geschiedenis in Leiden, maar heeft daar nooit zijn vak van gemaakt. "Historie en politiek hebben wel mijn interesse, maar na het afstuderen in 1981 lagen de banen niet voor het opscheppen." Met een aanvullende lerarenopleiding kwam Jaap voor de klas te staan voor het vak economie. Eerst aan het Dalton College in Voorburg, daarna bij scholengemeenschap Overvoorde.

Tot aan zijn huwelijk in 1992 was Jaap in Leiden blijven wonen, de stad die hij vooral koestert vanwege het plezierige studentenleven dat hij er leidde. Zijn Spaanse vrouw wilde wel naar Nederland komen, maar dan wel in een 'grote stad' wonen. Het had Rotterdam kunnen worden, maar het werd Den Haag.

Na enige jaren onderwijs stapte Jaap over naar het bankwezen, eerst bij een dochterbedrijf van ABN in Rotterdam, later op het hoofdkantoor van ABN Amro in Amsterdam.

"Ik heb me beziggehouden met onderzoeken naar de kredietwaardigheid van afnemers van onze klanten en later met de controle van de financiële cijfers van dochterbedrijven en buitenlandse vestigingen." Na de jarenlange overnamestrijd rond de bank en in de nasleep van de bankencrisis kon hij op 58-jarige leeftijd met een gunstige regeling het bedrijf verlaten.

Jaap stamt uit een Nederlands hervormd gezin, maar als zovelen van zijn generatie kwam hij niet aan het doen van belijdenis toe. "Als tiener had ik afscheid genomen van de kerk. Maar als twintiger kreeg ik toch het gevoel van een zekere geestelijke leegte." Hij vond in Leiden aansluiting bij de Remonstrantse Gemeente. "Het gedachtegoed sprak me aan en ik koos bewust voor een klein kerkgenootschap dat veel belang hecht aan maatschappelijk engagement."

Ruim dertig jaar is Jaap nu lid van de Remonstrantse Gemeente Den Haag waar hij al gauw vrijwilligersfuncties op zich nam. Jaap is gastheer en collectant op zondag, beheert de boekenkelder en is lid van de Diaconale Commissie. Daarnaast is hij geregeld als gastheer te vinden in het Aandachtscentrum in de binnenstad, en helpt hij als 'schuldmaatje' bij de diaconale organisatie Stek, mensen die in financiële nood verkeren. "In mijn werkzame leven had ik altijd te maken met beter betaalden, nu kies ik er bewust voor om iets te betekenen voor mensen aan de onderkant."

Gedicht

Door: Ingrid de Bonth

Nog even wachten

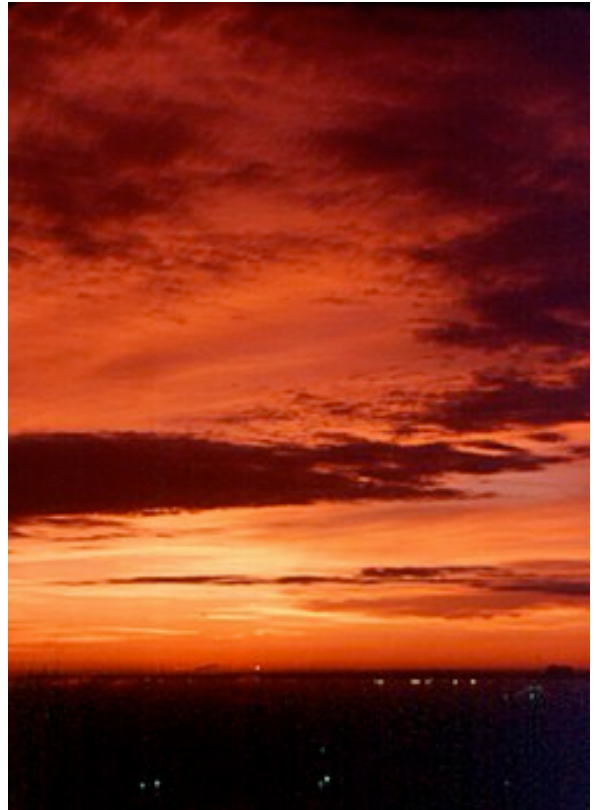
*Ik koester de schemer
Als fragiel kantelpunt
Tussen nachten en dagen
Tussen donker en licht*

*De dag rij ik in
Op een lichtgrijze weg
Met de horizon
Blakend daarboven*

*Ik koester de schemer
Als een wenkende hand
Tussen nachten en dagen
Tussen donker en licht*

*De ochtend omhels ik
Langs een lichtende baan
Met een morgenstond
Vol van beloftes*

*Ik koester de schemer
Ik kruip erin weg
Laat de zomertijd
Nog maar niet ingaan*

Passiemuziek voor Pasen

Door: Peter Kelderman

Passiemuziek is een muziekstuk dat de passie, het lijden van Jezus Christus, als uitgangspunt heeft. Passiemuziek heeft in de loop der eeuwen een grote ontwikkeling doorgemaakt. Oorspronkelijk werd de muziek eenstemmig gezongen. Rond de 10e eeuw werden de rollen van Christus, de verteller, het volk en anderen verdeeld over verschillende zangers, zowel solistisch als in groepen. Later, in de 17e en 18e eeuw, schreven componisten als George Friedrich Händel, Georg Philipp Telemann, en, als bekendste, Johann Sebastian Bach, passies in de vorm van een oratorium; hierin wordt de letterlijke evangelietekst afgewisseld met teksten die het evangelieverhaal becommentariëren.

Van de vele oratoria zijn Bachs Mattheus-Passion en Johannes-Passion de bekendste en meest gespeelde. Ze worden in de tijd voor Pasen overal in de westerse wereld uitgevoerd. Iedereen kent van de Mattheus-Passion de prachtige openings- en slotkoren, en de vele aria's, zoals het ontroerende 'Erbarme Dich'. De Johannes-Passion is korter, ingetogener, afstandelijker, maar zeker niet van mindere kwaliteit.

En, om Bachkenner Kees van Houten te citeren: "De Johannes Passie is moeilijker dan de Mattheus, zeker voor amateurkoren. De koren in de Johannes vragen door de ingewikkelde fugatechnieken, chromatiek en felle dissonanten meer aan voorstellingsvermogen, intonatie, concentratie en vocale techniek. De moeilijkheidsgraad van de Johannes ligt tussen die van de Mattheus en de Hohe Messe. Dit laatste werk is het allermoeilijkst."

Om terug te komen op 'Erbarme Dich': niet zo lang geleden zag ik in de bioscoop de Braziliaanse film: 'Tudo Que Aprendemos Juntos' ('De Vioolleraar') van Sérgio Machado. Een begaafde vioolleraar weet een nogal rommelig groepje vioolspelende jongeren uit de favela's ('krottenwijken') van Sao Paulo, om te smeden tot een hecht orkestje. Bij een bendeconfrontatie vindt een van de jongens van de groep de dood. Dan volgt een fragment dat mij in tranen bracht: zijn kameraad eert hem bij de uitvaart met het spelen van het 'Erbarme Dich', waarbij een meisje van de groep de zangpartij voor haar rekening neemt.

[Klik hier](#) voor een uitvoering van de aria, door de Nederlandse Bachvereniging, met dirigent Jos van Veldhoven en solisten Tim Mead (alt) en Shunske Sato (viool)

Twintigste-eeuwse passies werden gecomponeerd door onder anderen Frank Martin (Golgotha), Sofia Goebaidoelina (Johannes Passie) en Arvo Pärt (Passio Domini nostri Jesu Christi secundum Johannem). Een populaire passie zou men de musical Jesus Christ Superstar van Andrew Lloyds Webber en Tim Rice kunnen noemen.

Arvo Pärt (1935) is een Estse componist. Hij geldt als een van de belangrijkste hedendaagse componisten van gewijde muziek. Als jonge man experimenteerde Pärt met verschillende compositietechnieken van het westerse modernisme, maar geleidelijk vond hij zijn eigen eenvoudige en meditatieve stijl die hem tot een van de beroemdste en meest geliefde componisten van dit moment heeft gemaakt. Hij schreef een in al zijn eenvoud intense Johannespassie, vol van de voor deze componist zo kenmerkende emotionele geladenheid en spirituele zeggingskracht; de compositie is met recht een van de meest geliefde werken van de Estse componist geworden.

Arvo Pärt instructie voor uitvoering: "Kies een objectieve, bovenpersoonlijke vorm van muzikale uitvoering. De tekst wordt zonder enige toevoegingen gelezen in het Latijn, de vroegere wereldtaal van de Kerk; Jezus en Pilatus zijn solisten, maar hun zang is volledig ingebed in het gelijkmatig meditatieve, niet-concertante muzikale verloop; de evangelistpartij wordt uitgevoerd door één tot vier zangers in een constante kleine tonaliteit verrijkt met diatonische dissonanten."

[Klik hier](#) voor het finale deel: Op YouTube vindt u ook verscheidene totaaluitvoeringen van het ongeveer 70 minuten durende muziekstuk.

Groene Kerk, groen geloven

KATHEDRAALDENKEN voor een toekomst voor de volgende generaties

De groene pen van Coos van Beuningen

KATHEDRAALDENKEN is een mentale instelling, die verder reikt dan het eigen leven en de eigen carrière. De bouw van kathedraal in de Middeleeuwen getuigt van deze mentaliteit. De totstandkoming duurde soms meerdere eeuwen. De bouwers werden gedreven door hun geloof, ook al wisten de meesten dat zij de voltooiing zelf nooit zouden meemaken.

Ook in onze tijd getuigt de bouw van de Sagrada Familia in Barcelona van de lange adem van de architect Gaudí. Bram Rutgers van der Loeff schreef hierover in de vorige aflevering van de Nieuwsbrief-Plus. Gaudí heeft het eindresultaat niet aanschouwd – hij overleed in 1926.

Een recent en bijzonder voorbeeld vormt de ECOKATHEDRAAL in de ‘Le Roytuin’ in Mildam bij Heerenveen. De term is bedacht door Louis Le Roy (1924 – 2012), waarbij ‘eco’ staat voor natuur, en ‘kathedraal’ voor cultuur. Bij Le Roy stond voorop dat door samenwerking van mensen, planten en dieren dit bouwwerk tot stand moet komen. Naast natuurlijke materialen, bestaande uit een selectie van planten, wordt ook bouw materiaal gebruikt (meestal restanten van bestratingen) om structuur aan te brengen. De kathedraal is vrij toegankelijk en iedereen kan letterlijk zijn steentje bijdragen.

In het boek ‘The good ancestor’ (2020) van Roman Krznaric houdt de schrijver een vurig pleidooi voor langetermijndenken in een kortetermijnwereld. Hij beschrijft uitvoerig zes essentiële strategieën om een cultuur van langetermijndenken te smeden, waaronder kathedraaldenken, dat hij omschrijft als de kunst van het plannen in de verre toekomst. De Nederlandse vertaling ‘De goede voorouder’ is in 2021 uitgekomen.

De uitspraak van John Ruskin (1819 – 1900), kunstcriticus, aquarellist en filosoof, spreekt mij aan: “Als we bouwen, laten we dan bedenken dat we voor de eeuwigheid bouwen. Laat het niet zijn voor het huidige genot, noch voor het huidige gebruik alleen. Laat het een zodanig werk zijn dat onze nakomelingen er dankbaar voor zijn”.

Deze woorden sluiten aan bij het aanpakken van de problemen van klimaat en biodiversiteit. Bij het kathedraaldenken in dit verband gaat het er eveneens om stapje voor stapje bouwstenen aan te dragen voor een duurzame toekomst. Hoe die er uit zal zien, weten we niet maar wat we nu met elkaar bedenken en doen heeft gevolgen voor de volgende generaties.

Laten wij ons, geïnspireerd door de Bijbelse opdracht van rentmeesterschap en met het voorbeeld van onze verre voorouders, inzetten voor de toekomst van een leefbare aarde voor de volgende generaties.

Religie-impressies wereldwijd

– Pasen in Scandinavië

Door: Peter Kelderman

In de Scandinavische landen: Noorwegen, Zweden, Denemarken en Finland, zijn er gelijksoortige paastradities. De 'officiële' religie is de Evangelisch-Lutherse, die nog door 50-85% van de bevolking wordt aangehangen. Wel vindt er, zoals in Nederland, een geleidelijke afname van het aantal gelovigen plaats, zo'n 1% per jaar. In alle vier landen is er een hoge mate van godsdienstvrijheid.

Ongeveer zeven op de tien **Zweden** viert Pasen, maar het is niet meer het religieuze feest van vroeger. Het is nu in de eerste plaats een familiegebeuren. Tradities die met dit feest samenhangen worden wel in stand gehouden. En dat is niet alleen om de lekkernijen die je tegenkomt op het smörgåsbord, zoals ingelegde haring en zalm. Je ziet met Pasen heel wat heksjes rondlopen in het land. Vroeger was de heks dan ook een belangrijk symbool in het bijgeloof van de Zweden (en ook in andere Scandinavische landen). Volgens de legende vloog de heks met Pasen rond op haar bezem om de duivel te ontmoeten. De bevolking stak massaal grote vuren aan (als bescherming tegen slechte krachten) en er werd in de lucht geschoten in de hoop de heks te verjagen. Op Witte Donderdag of op paasavond verkleden Zweedse kinderen zich als heksen en gaan ze de buurt in, waarbij ze iedereen dan Vrolijk Pasen ('Glad Påsk') toewensen. Op Goede Vrijdag bezoeken de jongemannen alle boerderijen in de omtrek en slaan meisjes met berkentwijgen totdat ze iets alcoholisch te drinken krijgen. Maar... wees gerust. Op paaszondag is de beurt aan de meisjes om hetzelfde bij de jongemannen te doen.

Net als in de andere Scandinavische landen is in **Denemarken** bij de viering van feestdagen vaak sprake van een mengvorm van christelijke en voorchristelijke tradities. Op 21 februari wordt langs de westkust van Zuid Jutland en op de Waddeneilanden de Noord-Friese traditie van vreugdevuren (Deens; Pers Awten, Noord Fries: Biikebrånen) in ere gehouden. De traditie

Een aantal plaatsen kennen carnavalsoptochten; het verkleed naar school gaan of de deuren langs gaan voor snoepgoed behoren eveneens tot de tradities. Ook met Pasen zelf gebeurt dit laatste wel. Dan zijn de kinderen verkleed als heks. Op de avond voor Pasen (Stille zaterdag) hoort een koud buffet (kolde bord) bij de tradities. Voor Denen in gezinsverband is Pasen zo een familiefeest, met versierde huizen en beschilderde eieren.

Tot de komst van het Christendom (rond het jaar 1000) speelde in **Noorwegen** de Noorse mythologie een grote rol. In het land zijn nog tientallen oude houten staafkerken te bezoeken, de oudste is meer dan 900 jaar oud. Noren gaan met Pasen graag wandelen, skiën en langlaufen. En ze nemen dan wat paaseieren gevuld met snoepjes mee, en verstoppen die, om met het hele gezin paaseieren te zoeken. Een ander leuk (en ijskoud) avontuur dat je in de paasvakantie kunt doen, is ijszwemmen. Kortom, het lijkt alsof met Pasen het hele land een beetje op tilt geslagen is. Het is constant feest, en zelfs als het nog behoorlijk koud is gaan veel mensen in T-shirts skiën of zonnen in de sneeuw.

Tenslotte, in **Finland** is het met Pasen traditie dat de kinderen zich verkleeden en langs de deuren gaan. De kinderen geven narcissen en in ruil daarvoor ontvangen ze snoepgoed. Een andere traditie die tijdens het paasweekend gedaan wordt, is het branden van vuren. Dit wordt (alweer!) gedaan om de heksen weg te houden. En, omdat de sauna in Finland zo populair is, wordt hier ook tijdens het paasfeest altijd een bezoek aan gebracht.

ontstond uit het (voorchristelijke) weggagen van wintergeesten en de meer recente vuren als baken voor Noord-Friese walvisjagers op weg naar Groenland. Op de 7e zon- en maandag voor Pasen wordt carnaval gevierd (Fastelavn, een verbastering uit het Saksisch voor Vastenavond).

(Op de foto: de gereformeerde Petrakerk, in 2005 gesloopt)

50/75/100 jaar geleden

Door: Hans Willems

In deze rubriek kijken we af en toe terug op memorabele momenten uit de rijke remonstrantse historie.

Oecumenische maaltijden

In het voorjaar van 1974 kwamen leden van vijf verschillende kerken in Den Haag-West met enige regelmaat bij elkaar tijdens een broodmaaltijd op zondagavond. Eenmaal in de drie weken en afwisselend in de Petrakerk (Thorbeckelaan), Bethelkerk (Mozartlaan) en de Remonstrantse Kerk werd onder het genot van een eenvoudige maaltijd van gedachten gewisseld over een thema, omlijst met zang en een gebed. Er waren zo'n vijftig tot zeventig deelnemers per keer, onder wie hervormden, gereformeerden, katholieken, doopsgezinden en remonstranten.

P. W. de Koning schreef erover in 'Van maand tot maand': "Waarom deze maaltijden? Zij die deelnemen, willen gaarne overleg. Zij willen leden van andere kerken, en ook niet-leden, ontmoeten, om samen hun geloof te beleven, hun twijfels te bespreken en zich samen verantwoordelijk te weten. Zij verlangen naar meer communicatie, motivatie en samenwerking. (...) Het is moeizaam, het is moeilijk. Zoveel verschillende gedachten en uitgangspunten, maar zij willen het. Er wordt niet alleen aan tafelgemeenschap gedacht,

maar ook aan groepsvorming, zoals hulpverlening, intermenselijk en interkerkelijk contact. Bijbelgesprek, Grondgedachten.”

Bibliotheca Remonstrantica Hagana

Door: Jacques Zwaan

NIEUWE BOEKEN:

Krimp. Door Gerrit van Dijk en Martijn van Leerdam, uit de kring van ‘Op Goed Gerucht’ c.q. Pauluskerk, Rotterdam.

Het gaande houden van een organisatie die krimpt, is een heidens karwei, en de meeste kerken krimpen al een hele tijd. Het vraagt om meer dan een gezonde dosis realisme, veerkracht en relativiseringsvermogen. De auteurs beschrijven het proces van krimp en wat het met hen, en anderen doet. Ze proberen oorzaken te achterhalen, maar vooral te zoeken naar wat in deze situatie toch kan bemoedigen en ervoor kan zorgen dat we de kerk trouw blijven.

De toekomst van de kerk; een essay vol rouw en hoop. Door Aarnoud van der Deijl; kring van 'Op Goed Gerucht'.

Een leven zonder kerk? Het wordt steeds gemakkelijker om je dit voor te stellen. Van der Deijl zag in 30 jaar de kerk halveren. Het proces van ontkenning en berusting heeft hij doorlopen. Hij gaat te rade bij al dan niet gelovige 'kritische vrienden', zoals Kristien Hemmerechts, Stephan Sanders e.a.

Van der Deijl stelt existentiële en maatschappelijke vragen aan kerk, gelovigen en aan de samenleving als geheel. Alle plannen om de kerk aantrekkelijker te maken, hebben de kerk niet gered. Redden we het zonder kerk?

En nog een 'gewetensvraag' aan u:

Op 14 mei 2023 is het boek 'Leren van bomen' van de auteur Mirjam v.d. Vegt 'uitgeleend', maar in het uitleenschrift is niet de naam vermeld van de degene, die het boek heeft geleend. Kijkt u s.v.p. even na of u het boek misschien per ongeluk in uw bezit hebt. Vriendelijk verzoek om het dan snel terug te brengen. Dan kan een ander gemeentelid het ook lenen. Er is namelijk belangstelling voor dit boek.

Van het Landelijk Bureau Remonstranten

Door: Peter Kelderman

In deze rubriek wil ik u wijzen op diverse activiteiten in de komende weken, zoals die te vinden zijn op de website van het Landelijke Bureau Remonstranten. Ik heb hier en daar de tekst wat aangepast en verduidelijkt; [klik hier](#) voor meer informatie.

**Zaterdag 23 maart, 20.00 –
22.00 uur**

**Menno Simonslezing door Esmah
Lahlah, Doopsgezinde Kerk, Utrecht**

Opnieuw zal er een Menno Simonslezing worden gehouden, dit keer door de politica Esmah Lahlah. Zij zal spreken over de thema's bestaanszekerheid en armoede.

Met het jaarthema van de doopsgezinden 'Wereld van verschil' kwam de bestaanszekerheid, de kloof tussen arm en rijk in Nederland en armoede onder de aandacht van de doopsgezinden. Een thema dat de laatste jaren gelukkig ook aan aandacht wint in het hele maatschappelijke debat.

Tot de verkiezingen van 22 november was Esmah Lahlah wethouder bestaanszekerheid, kansengelijkheid en talentontwikkeling in Tilburg.

Zondag 24 maart, 16.00 uur

**Preek van de leek, Sint-Jooskapel,
Gouda**

Ruud Bakker is achterkleinzoon van een pettenmaker uit de Geuzenstraat, straatvoetballer uit Rotterdam-West, politieagent op de straten van Rotterdam-Zuid, socioloog en nu sinds 2021 gemeentesecretaris van Gouda. Het thema van zijn Preek van de Leek is: 'Talent en Gelijkwaardigheid'.

De Goudse Preek van de Leek is een initiatief van de Federatie Gouda, die 50 jaar geleden ontstond uit een samenwerking van Doopsgezinden, Remonstranten en Vrijzinnig Protestanten in Gouda. Een mooie gelegenheid dus om Gouwenaars uit te nodigen de kansel te betreden en het publiek te verrassen, ontroeren, aan het denken te zetten.

Kim de Berg, predikant Federatie Gouda: "Op alle plekken in de samenleving zijn mensen te vinden die inspireren.

Bij de afgelopen verkiezingen stond ze op plaats 2 op de lijst van GroenLinks-PvdA. Sinds 6 december is ze Tweede Kamerlid voor die partij.

Adres Doopsgezinde Kerk: Oudegracht 270, 3511 NV Utrecht, Tel. 030-2311501, info@doopsgezindutrecht.nl

Met mooie beelden, scherpe analyses of prikkelende uitspraken zetten ze ons aan het denken. Wij geven hen graag de preekstoel als podium om ons door hen te laten raken."

De volgende Preek van de Leek is zondag 21 april 2024.

Sint-Jooskapel: Lage Gouwe 134, 2801 LK Gouda

**Maandag 25 maart, 19.30 –
21.30 uur**

**Workshop Creatief psalmen lezen,
Adventskerk, Zoetermeer**

Je kunt de Bijbel op tal van manieren lezen. Er zijn verschillende exegetische methoden en diverse Bijbelvertalingen, die je soms net even anders naar een tekst laten kijken. In deze workshop vergelijken we Bijbelvertalingen en maken ook gebruik van lectio divina, een spirituele leeswijze die in kloosters wordt gebruikt.

[Klik hier voor meer informatie hierover:](#)

Ook willen we proberen om, geïnspireerd door hertalingen zoals '150 psalmen vrij' van Huub Oosterhuis, zelf een hertaling te maken van de gedichten die de psalmen zijn. Een workshop Bijbelse poëzie waarin we de Psalmen opnieuw tot leven proberen te wekken vanuit onze eigen ervaring en creativiteit.

In het vorig seizoen werkten we met een enthousiast groepje aan psalm 8 over de vluchtigheid en verhevenheid van de mens. Ook hertaalden we psalm 23 over de wonderlijke geborgenheid die je kunt ervaren te midden van ellende en pijn.

Ook hertaalden we psalm 23 over de wonderlijke geborgenheid die je kunt ervaren te midden van ellende en pijn.

Dit seizoen willen we in de veertigdagentijd psalm 22, het waarom-lied bij uitstek, op ons in laten werken om te zien wat daar uitkomt. Maar we beginnen met psalm 1 over de boom en het water, waarin verworteling het thema lijkt. Wie zich bij de kring wil voegen, dient zich wel op te geven, en krijgt dan de opdrachten toegestuurd.

**Adventskerk, Julianalaan 3, 2712 CB
Zoetermeer**

Aanmelding: bij Karl van Klaveren, tel. 06-11041992 of khvanklaveren@gmail.com

Kosten: vrijwillige bijdrage voor thee of koffie.

**Zaterdag 6 april,
14.00 – 16.00 uur**

Lezing met concert door Jos van der Kooy, Arminiuskerk, Rotterdam

Organist Jos van der Kooy vertelt en speelt. De paastijd is deze keer de bron van inspiratie. Denk bijv. aan muziek van Bach, Brahms en Reger. Kortom, een afwisselend en verrassend programma. Iedereen is welkom; opgave vooraf is niet nodig.

De Remonstrantse Kerk, in Rotterdam ook bekend als Arminiuskerk, is een kerkgebouw van de Remonstrantse gemeente, gebouwd in 1895-1897 in het centrum van Rotterdam. De Arminiuskerk is genoemd naar het boegbeeld van de remonstranten, de theoloog Jacob Hermansz. van Oudewater, ofwel Jacobus Arminius.

Arminiuskerk, Museumpark 3, 3015 CB Rotterdam.

Personalia

Overleden:

Op 17 maart is mevrouw Nora Johanna Hagers - Lach de Bère (Noor) in de leeftijd van 93 jaar overleden.

We gedenken haar met eerbied, en onze gedachten gaan uit naar allen die haar dierbaar waren.

Uitschrijven | Abonnement beheren

